

Nr 148

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statlig lönereglering för skolledare och lärare vid yrkesskolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 170 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 26 april 1963, föreslagit riksdagen att 1) godkänna de i statsrådsprotokollet angivna huvudsakliga organisatoriska grunderna för en statlig lönereglering för skolledare och lärare vid kommunala yrkesskolor m. fl. läroanstalter; 2) godkänna den i statsrådsprotokollet redovisade överenskommelsen den 19 april 1963 angående lönesättning m. m. för skolledare och lärare vid kommunala yrkesskolor m. fl. läroanstalter; 3) godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för statens bidrag till yrkesutbildningen; 4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen betingade ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade avlönings-, pensions- och statsbidragsförfattningar; 5) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen betingade ändringar i vederbörliga personalförteckningar; 6) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i övrigt erforderliga åtgärder för förslagens genomförande ävensom meddela erforderliga övergångsbestämmelser; 7) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/64 i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet anförts medge överskridande av maximerade anslag och anslagsposter; samt 8) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder och riktlinjer för löneregleringen vidtaga de ytterligare åtgärder som kan visa sig erforderliga för genomförandet av förslagen reglering, såsom att med personalorganisationerna träffa överenskommelser och utfärda härav föranledda bestämmelser och andra föreskrifter.

I propositionen framlägges förslag om statlig lönereglering för *dels* rektorer, vissa biträdande skolledare och lärare vid statsunderstödda kommunala och landstingskommunala yrkesskolor *dels* lärare i yrkesämnen på grundskolans högstadium *dels ock* föreståndare och lärare vid yrkesutbildningskurser för arbetslösa (omskolningskurser).

Utanför löneregleringen faller vissa fristående tekniska kommunala skolor samt inbyggda skolor, såvitt avser undervisning i yrkesarbete eller annat praktiskt arbete förlagd utanför yrkesskolan vid arbetsställe hos företaget.

Löne- och anställningsförhållanden för rektorer, yrkeslärare och likar-

tade kategorier vid vissa specialskolor m. m. föreslås bli ändrade i samband med löneregleringen (se även prop. nr 167).

Statens allmänna avlöningsreglemente eller avlöningsreglementet för övningslärare föreslås bli tillämpligt från och med den 1 januari 1964 på de befattningshavare, som beröres av löneregleringen. De nya bestämmelserna om undervisningsskyldighet föreslås emellertid träda i kraft redan den 1 juli 1963. Beträffande skolledare och lärare som från och med den 1 januari 1964 erhåller här avsedd statligt reglerad tjänst eller befattning och som under tiden 1 juli—31 december 1963 eller del av denna tid innehaft motsvarande tjänst eller befattning och därvid varit placerad i lägre lönegrad eller uppburit arvode efter oförmånligare grunder skall vid bestämmande av avlönings- och pensionsförmåner så anses som om tjänsten tillhört den nya högre lönegraden eller befattningen varit avlönad enligt de nya grunderna från och med den 1 juli 1963.

Statsbidrag till lärarlönekostnaderna vid yrkesskolorna föreslås utgå enligt väsentligen samma grunder som det nuvarande driftbidraget till högre kommunala skolor. Statsbidrag till kostnader för lärare i yrkesämnen på grundskolans högstadium föreslås utgå efter väsentligen samma grunder som beträffande andra lärare vid grundskolan.

Beträffande de i propositionen framlagda förslagen har samråd ägt rum med vederbörande kommunförbund.

Förslagen beräknas medföra ökade årliga kostnader för statsverket med 11 500 000 kr. beträffande kommunala och landstingskommunala yrkesskolor, med 1 000 000 kr. beträffande enskilda yrkesskolor och med 4 000 000 kr. beträffande omskolningskurserna. Löneregleringen vid specialskolor m. m. beräknas medföra en kostnadsökning för statsverket med ca 400 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av propositionsförslaget får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

I anledning av förevarande proposition har väckts två likalydande *motioner*, den ena inom första kammaren av herrar *Stefanson* och *Yngve Nilsson* (I: 781) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 945), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta, att den praktiska förutbildningen för blivande yrkeslärare i klädsömnad skall omfatta minst tvåårig verkstadsskola (nuvarande typer av skolor för klänningssömmerskor eller skräddare eller framtida typer av skolor för utbildning i yrkesömnad eller motsvarande praktisk och teoretisk utbildning) samt minst fem års yrkespraktik inom såväl hantverk som konfektionsindustri.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 945.

Utskottet. Förslagen i förevarande proposition avser statlig lönereglering för rektorer, vissa biträdande skolledare och lärare vid statsunderstödda kommunala och landstingskommunala yrkesskolor, lärare i yrkesämnen på

grundskolans högstadium samt föreståndare och lärare vid yrkesutbildningskurser för arbetslösa (omskolningskurser). Löneregleringen grundar sig bl. a. på överväganden av organisatorisk innebörd. I samband med löneregleringen föreslås ändring av löne- och anställningsförhållandena för rektorer och yrkeslärare m. fl. vid vissa speciella skolor eller grupper av skolor under olika huvudtitlar; härvid har lantbrukets och skogsbrukets yrkesskolor upptagits i särskild proposition (nr 167). Statsbidrag till lärarlönekostnaderna vid yrkesskolorna samt till kostnader för lärare i yrkesämnen på grundskolans högstadium föreslås skola utgå efter ändrade grunder. Beträffande de i propositionen framlagda förslagen har samråd ägt rum med vederbörande kommunförbund. Med de av frågan berörda personalorganisationerna har träffats en förhandlingsöverenskommelse under förbehåll för Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande. Den förevarande löneregleringen omfattar i avrundade tal 150 heltidsanställda rektorer samt 3 500 heltidsanställda och 9 000 deltidanställda lärare. Förslagen i propositionen nr 170 beräknas medföra ökade årliga kostnader för statsverket med ca 16,9 mkr.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innefattar resultatet av en ingående och allsidig prövning av frågan om löneställningen för lärarpersonal inom yrkesundervisningens område. Utskottet har vid sin granskning av de i förslaget ingående särskilda momenten inte funnit anledning framställa någon erinran. Utskottet får fördenskull tillstyrka propositionen. Härvid vill utskottet emellertid beträffande det vid vissa skolor inom försvaret föreslagna utbytet av yrkeslärartjänster mot ingenjörstjänster framhålla, att hinder inte bör möta mot en fortsatt tillämpning övergångsvis av yrkeslärarbegreppet i fall då så kan finnas motiverat med hänsyn till nuvarande tjänstinnehavares göromål och utbildning.

I motionerna I: 781 och II: 945 yrkas att riksdagen måtte besluta viss förlängning av gällande utbildningstid för blivande yrkeslärare i klädsömnad. Utan närmare undersökning kan utskottet inte bedöma i vad mån behov föreligger av ändrade behörighetsvillkor för ifrågavarande lärarkategori. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka motionsyrkandet. Därest en ändring i den riktning motionerna åsyftar befinnes påkallad torde kunna förutsättas att frågan därom upptas till prövning i vederbörlig ordning.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

- 1) godkänna de i statsrådsprotokollet över ecklesiastik-ärenden för den 26 april 1963 angivna huvudsakliga organisatoriska grunderna för en statlig lönereglering för skolledare och lärare vid kommunala yrkesskolor m. fl. läroanstalter;
- 2) godkänna den i statsrådsprotokollet redovisade överenskommelsen den 19 april 1963 angående lönesättning m. m. för skolledare och lärare vid kommunala yrkesskolor m. fl. läroanstalter;
- 3) godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för statens bidrag till yrkesutbildningen;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen be-
tingade ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade
avlönings-, pensions- och statsbidragsförfattningar;

5) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen be-
tingade ändringar i vederbörliga personalförteckningar;

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i övrigt erforderliga
åtgärder för förslagets genomförande ävensom meddela er-
forderliga övergångsbestämmelser;

7) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/64 i
enlighet med vad som i statsrådsprotokollet anförts medge
överskridande av maximerade anslag och anslagsposter;

8) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstäm-
melse med i statsrådsprotokollet angivna grunder och rikt-
linjer för löneregleringen vidtaga de ytterligare åtgärder som
kan visa sig erforderliga för genomförandet av föreslagen
reglering, såsom att med personalorganisationerna träffa över-
enskommelser och utfärda härav föranledda bestämmelser
och andra föreskrifter;

B. att motionerna I: 781 och II: 945 icke må av riks-
dagen bifallas.

Stockholm den 24 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 149.